

KAITSEMINISTEERIUM

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn
info@mkm.ee

Teie: 18.11.2025 nr MKM/25-1286/-1K

Meie: 08.12.2025 nr 5-7/25/106-4

Kaitseministeeriumi seisukohad eksperimenteerimisprojektile

Kaitseministeerium toetab eelnõu eesmärki luua ühtne ja paindlik raamistik innovaatiliste tehnoloogiate testimiseks reaalsetes tingimustes. Kaitsetööstussektori kiire arengu kontekstis nõuab murranguliste tehnoloogiate jätkuv väljatöötamine ja tootmine ulatuslikke testimisvõimalusi ettevõtete idu-, kasvu- ja seeriatootmiste faasides. Näeme, et regulatiivsete liivakastide võimaluse juurde loomine tooks olemasolevaga võrreldes suurt lisandväärtust kaitsetööstusettevõtetele ning eriti iduettevõtetele, kes põrkuvad sageli vastu sektorile omasele kõrgele lävepakule. Sellest tulenevalt on Kaitseministeeriumi ootus, et eksperimenteerimisraamistik võimaldaks kaitsetööstusettevõtetel tulevikus testida prototüüpe ohututes keskkondades ka olukordades, kus seadus tootearenduseks vajalikku tegevust tavapäraselt keelab või nõuab ettevõtjatelt tegevus- või muude lubade olemasolu. Seega, arvestades Riigikaitse arengukava, Eesti Kaitsetööstuspoliitikat 2024-2030 ning NATO innovatsiooniraamistiku suundi, peab eksperimenteerimisraamistik olema kohaldatav ka riigikaitsele testimisele.

Samas juhime tähelepanu, et eelnõu praegune redaktsioon ei arvesta piisaval määral kaitsevaldkonna spetsiifikaga, turvaklassi nõuete ning NATO-standarditel põhineva testimise- ja valideerimisprotsessidega. Seetõttu teeme ettepaneku eelnõud ja seletuskirja täiendada eraldi kaitsevaldkonna eksperimenteerimisprojektide kategooriaga, mis seoks kaitseotstarbelised testimised Kaitseministeeriumi poolt määratud testaladega. See võimaldaks eksperimenteerimisraamistikku rakendada ka riigikaitsele tehnoloogiate väljaarendamiseks ning toetaks hädavajalikku teabevahetust ja koostööd Kaitseministeeriumi valitsemisala ning kaitsetööstusettevõtete vahel. **Kaitsevaldkonna osas pädevateks asutusteks peaksid olema määratud Kaitseministeerium, Kaitsevägi (Küberväejuhatuse ja Tulevikuvõime ja innovatsiooni väejuhatuse) ja CR14.**

Sellest tulenevalt esitab Kaitseministeerium Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi eksperimenteerimisprojektile järgmised ettepanekud:

1. Kaitsevaldkonna eksperimenteerimisprojektide erikategooria lisamine

Eelnõu ja selle seletuskiri käsitlevad eksperimenteerimisprojekte üldiste majandustegevuse juhtumite kaudu. Kaitsetööstussektori testimised ei ole kvalifitseeritavad üldise

majandustegevusena, sest on seotud riigi julgeoleku ja riigikaitsega, kõrgendatud salastatuse tasemetega, NATO standardite järgimisega, operatiivüksuste kaasamisega ning liitlaste kohaloleku ja ühisoperatsioonidega. **Seetõttu tuleb eelnõus eraldi defineerida „kaitsevaldkonna eksperimenteerimisprojekti“ mõiste**, mis lubab kasutada kaitseotstarbelistele testimisele sobivaid testalasid, rakendada NATO nõuetele vastavat riskihindamist, kaasata Kaitseministeeriumi valitsemisala pädevust ning rakendada erimenetlust projektide kooskõlastamisel. Muudatusettepaneku eesmärk on tagada, et eksperimenteerimisprojektid ei ohustaks riiklikku julgeolekut ega liitlaskohustusi ning oleksid kooskõlas Eesti riigikaitse planeerimise tsükliga.

2. Kaitsevaldkonnale pädeva asutuse lisamine ning protsessijoonise asjakohastamine

Eelnõu Lisa 1 näeb ette, et eriseaduse sätetega peab määratlema asutuse, kes on pädev projekti taotlust menetlema ja selle üle järelevalvet tegema. Kuna tsiviilasutustel ei saa olla ülesannet sõjaliste süsteemide hindamiseks või nende testimiste üle järelevalvet pidama, siis **kaitsevaldkonnale peaksid pädevad asutused olema Kaitseministeerium, Kaitsevägi (Kübertähejuhatuse ja Tulevikuvõime ja innovatsiooni väejuhatuse) ning CR14.**

Eelnõu Lisas 2 kujutatud skeem on asjakohane tsiviilsektorile, kuid ei arvesta kaitsevaldkonna eripäradega (operatiivüksuste kaasamine, NATO või rahvusvaheliste partnerite kohalolu, salastatud projektide menetlus, jne). Seetõttu tuleb luua skeemi juurde **täiendav haru kaitsevaldkonna eksperimenteerimisprojektide jaoks**, mis suunaks projekti Kaitseministeeriumile, kui taotluse sisu on ilmselgelt kaitseotstarbeline või kui ettevõtte taotlusest nähtub soov eksperimenteerimisprojekt läbi viia Kaitseväge, Kaitseväe või CR14-ga.

3. Kaitsevaldkonnale omane riskihindamine ja kaitseinnovatsiooni testkeskuste lisamine

Tehnoloogiate testimine kaitsevaldkonnas võib vajada spetsiaalset taristut ja ekspertiisi või olla seotud Piiratud – Salajase taseme informatsiooni töötlemisega, mille nõueteks on rangemad infoturbumeed, juurdepääsupiirangutega infrastruktuuri olemasolu, rahvusvahelise julgeolekuriski hindamine ning liitlastega kooskõlastamine. Sellest tulenevalt palume täiendada eelnõu seletuskirja (nt paragrahv 28³ puudutavas osas) järgneva lõiguga: **„Kaitsevaldkonna eksperimenteerimisprojektide puhul hinnatakse lisaks tavapärastele riskidele ka riigi julgeolekuriske, liitlaskohustusi ning salastatud teabe töötlemise nõudeid. Projekti testimiseks kasutatakse ainult Kaitseministeeriumi poolt määratud testalasid.“**

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Hanno Pevkur
minister